

ОЦІНКА РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ ЛОКАЛЬНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ASSESSMENT OF HOTEL INDUSTRY DEVELOPMENT IN LOCAL DESTINATION: CASE OF ODESA REGION

УДК 338.48

<https://doi.org/10.32843/bses.67-12>

Ярьоменко С.Г.

к.геогр.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
Одеський національний економічний університет

Нечева Н.В.

к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
Одеський національний економічний університет

Iaromenko Sergii

Odesa National Economic University

Niecheva Natalia

Odesa National Economic University

У статті розглянуто питання розвитку готельної індустрії як основи формування, функціонування та подальшого розвитку туристичної дестинації. Аналіз статистичних даних кількості колективних засобів розміщення, обсягу розміщених осіб показує недостатність охоплення засобів розміщення, оскільки значна частина закладів не врахована і не дає повного уявлення щодо структури та розміщення готельної індустрії Одеської області. Розраховані показники вказують на недостатній рівень розвитку готельної індустрії поза приморською частиною Одеської області. Розвиток дестинацій Одеського регіону потребує активізації створення суб'єктів розміщення та харчування, які матимуть позитивний вплив на зайнятість населення сільських територій, створення потенційних атракцій, розвиток локальних дестинацій. Подальші дослідження локальних дестинацій мають проводитися з використанням польових методів.

Ключові слова: дестинація, готельна індустрія, Одеська область, показник Бареттьє-Деферта, показник Шнайдера, індекс Деферта.

В статье рассмотрены вопросы развития гостиничной индустрии как основы

формирования, функционирования и дальнейшего развития туристической дестинации. Анализ статистических данных количества коллективных средств размещения, объема размещения лиц показывает недостаточность охвата средств размещения, поскольку значительная часть учреждений не учтена и не дает полного представления о структуре гостиничной индустрии Одесской области. Рассчитанные показатели указывают на недостаточный уровень развития гостиничной индустрии вне приморской части Одесской области. Развитие дестинаций Одесского региона требует активизации создания субъектов размещения и питания, которые будут иметь положительное влияние на занятость населения сельских территорий, создание потенциальных атракций, развитие локальных дестинаций. Дальнейшие исследования локальных дестинаций должны проводиться с использованием полевых методов.

Ключевые слова: дестинация, гостиничная индустрия, Одесская область, показатель Бареттье-Деферта, показатель Шнайдера, индекс Деферта.

The article considers the development of the hotel industry as a basis for the formation, managing and development of tourism destinations in Odesa region at local level due to the new paradigm of the territorial division (amalgamated hromadas). Analysis of statistical data on the number of collective accommodation facilities, the volume of accommodated persons shows the lack of coverage of accommodation facilities, as a significant part of institutions is not considered and does not give a complete picture of the structure and location of the hotel industry in Odesa region. Thus, most accommodation facilities are concentrated in large cities and coastal areas, while inland, peripheral areas have a low level of the hotel industry development and they are areas of concentration of attractions (cultural heritage, natural sites), but not the areas of temporary staying of tourists). Based on official statistics, indicators were calculated that show the insufficient level of development of the hotel industry outside the coastal part of Odesa region. 2017–2019 years indicate an increasing trend in the number of temporary accommodation and catering establishments. The development of destinations in the Odesa region requires the intensification of the creation of accommodation and catering entities that will have a positive impact on the employment of the rural population, the creation of potential attractions, and the development of local destinations. This requires the creation of strategic alliances in the field of tourism, the hotel industry with all stakeholders: public and private entities forming the regional tourism market. Further research of local destinations should be conducted using field research methods: database of local communities, registered locations on Google Map, surveys of owners of collective accommodation, tourists. The surveys should indicate of the consumer profile of tourist services, the main problems faced by participants in the tourism market services, the formation of recommendations for the strategy of tourism development at the local level.

Key words: destination, hotel industry, Baretje-Defert's index, Schneider index, Defert's index.

Постановка проблеми. Дослідження розвитку готельної індустрії як важливої складової частини туристичної діяльності локальних дестинацій пов'язане з плануванням розвитку територій окремих курортів, формуванням стратегій розвитку окремих адміністративних одиниць. Зростання уваги до локального та мезорегіонального (на рівні новостворених районів та груп об'єднаних територіальних громад) пов'язане зі зміщенням акценту на розвиток саме локальних дестинацій, які мають шукати можливості для розвитку, створення нових робочих місць та покращення соціально-економічної ситуації.

Важливим залишається розвиток туризму, що втягує супутні галузі локальних економік, особливо у туристично привабливих регіонах, зокрема в Одеській області. Для визначення позицій розви-

тку готельної індустрії як складової частини туристичної сфери необхідні різні методи оцінювання, вивчення ринку послуг, що є передумовою подальших рішень щодо розвитку локальних дестинацій.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Теоретичні питання поняття дестинації, її властивостей розглянуто у роботах таких науковців, як Т.І. Ткаченко [8], Н.В. Корж, Д.І. Басюк [6], Л.Г. Кір'янова [4]. Питання розвитку, функціонування та характерні особливості локальних туристичних систем, їх типізація проаналізовані у праці П.В. Доана [3].

Так, Одеська область за цим підходом має зародковий стан, за винятком низки міст та приморських територій (Одеса, Чорноморськ, Южне, Білгород-Дністровський, Ізмаїльський район). Оцінювання розвитку туризму, у тому числі готельної індустрії,

розглядається у роботах польських учених, таких як А. Панасюк [15], А. Шромек [16], а також у рекомендаціях ЮНВТО щодо управління DESTИНАЦІЯМИ [13].

Питання розвитку туристичних DESTИНАЦІЙ Одеського регіону розглядається у праці В.А. Яценка [12], який зазначає, що рівень готельної інфраструктури є недостатнім, як і розвиток транспортної інфраструктури, умов для підприємницької діяльності. Серед видів діяльності, які мають велике значення для локальних DESTИНАЦІЙ, В.А. Яценко визначає готельний бізнес, транспорт, курортну інфраструктуру. На недостатньому розвитку інфраструктури наголошує також О.О. Комліченко [5], зазначаючи також недосконалість системи статистичних спостережень, слабкість державної та регіональної політики щодо розвитку DESTИНАЦІЙ.

Стратегія соціально-економічного розвитку Одеського регіону на період 2021–2027 років передбачає розвиток транспортної та туристичної інфраструктури, підвищення якості та конкурентоспроможності туристичного продукту, у тому числі готельного, інформаційного забезпечення [7]. Крім цього, серед стратегічних цілей передбачається підтримка малого та середнього бізнесу, регіонального виробника, у тому числі у сільській місцевості.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз тенденцій розвитку готельної індустрії Одесь-

кої області на мезорегіональному рівні (локальні DESTИНАЦІЇ), оцінювання розвитку готельної індустрії.

Виклад основного матеріалу. Більшість готелів та аналогічних засобів розміщування зосереджується в місті Одеса, приморських та приміських адміністративних одиницях, а також частково в Придунав'ї, кількох містах області (табл. 1).

Як показано в табл. 1, ми спостерігаємо тенденцію до скорочення кількості колективних засобів розміщування в Одеській області за 2017–2019 рр. Абсолютне відхилення у 2019 р. порівняно з 2017 р. склало -41. Позитивна тенденція кількості засобів розміщення спостерігається у місті Білгород-Дністровському. Там абсолютне відхилення у 2019 р. порівняно з 2017 р. склало 45.

Спостерігаючи за динамікою кількості розміщених осіб у колективних засобах розміщення у 2017–2019 рр., ми бачимо позитивну тенденцію. Абсолютне відхилення у 2019 р. до 2107 р. склало 34 475 у Одеській області. Найбільша кількість відпочиваючих була зафіксована в Білгород-Дністровському та Татарбунарському районі. У місті Одеса спостерігається збільшення туристів у готелях та аналогічних засобах розміщування, а також зменшення кількості туристів у інших засобах розміщування.

Важливий аспект оцінювання розвитку готельної індустрії пов'язаний з показником рівня туристич-

Таблиця 1

Кількість колективних засобів розміщування в Одеській області за 2017–2019 рр.

Адміністративні одиниці	2017 р.		2018 р.		2019 р.		Абсолютне відхилення у 2019 р. до 2017 р.
	готелі та аналогічні засоби розміщування	інші засоби розміщування	готелі та аналогічні засоби розміщування	інші засоби розміщування	готелі та аналогічні засоби розміщування	інші засоби розміщування	
Одеська область	80	148	67	110	72	115	-41
м. Одеса	51		47	9	31	13	-7
м. Білгород-Дністровський	5		5	39	1	49	45
м. Ізмаїл	2				1		-1
м. Чорноморськ	6		3		5		-1
м. Южне	1		1		1		
Райони							
Ананьївський	1		1		1		
Білгород-Дністровський		11		10		11	
Великомихайлівський	1		1		1		
Ізмаїльський		1		1			-1
Кілійський	1	10		10		9	-2
Лиманський	1	11		10	1	10	-1
Овідіопольський	5	16	4	17	3	18	
Роздільнянський	1		1		1		
Савранський		1		1			-1
Саратський	1		1		1		
Татуриносський	1		1				-1
Татарбунарський		17		3		4	-13

Джерело: сформовано за даними [9–11]

Кількість розміщених осіб у колективних засобах розміщування
Одеської області у 2017–2019 рр.

Адміністративні одиниці	2017 р.		2018 р.		2019 р.		Абсолютне відхилення 2019 р. до 2017 р.
	готелі та аналогічні засоби розміщування	інші засоби розміщування	готелі та аналогічні засоби розміщування	інші засоби розміщування	готелі та аналогічні засоби розміщування	інші засоби розміщування	
Одеська область	187 275	153 974	201 306	88 607	219 364	87 110	34 775
м. Одеса	147 919	64 014	174 532	23 047	189 294	23 942	-1 303
м. Білгород-Дністровський	9 970	51 363	808	32 270	971	39 570	20 792
м. Ізмаїл							
м. Чорноморськ					4 019		
м. Южне							
Райони							
Ананьївський							
Білгород-Дністровський		5 180		4 673		3 987	1 193
Великомихайлівський							
Ізмаїльський							
Кілійський				6 782		2 005	
Лиманський					360	3 834	
Овідіопольський	6 325	8 885	8 791	11 262	8 324	12 134	-5 248
Роздільнянський			2 522				
Савранський				81			
Саратський			2 000				
Татуринський			1 058				
Татарбунарський		4 649		4 458		1 423	3 226

Джерело: сформовано за даними [9–11]

тичної функції певного регіону або локальної дестинації (як на рівні окремого населеного пункту як центру прибуття туристів, так і на рівні адміністративному, зокрема окремий район, область).

Оцінювання рівня туристичної функції може бути визначене завдяки кільком показникам, серед яких слід назвати індекси Бареттьє-Деферта, Шнайдера, Харвата або Деферта [16].

Показник Бареттьє-Деферта (I_{BD}) розраховується як кількість засобів розміщування до кількості постійного населення, що проживає на території досліджуваної адміністративної одиниці:

$$I_{BD} = \frac{\text{кількість КЗР}}{\text{кількість постійного населення}} \times 100. \quad (1)$$

Цей показник визначає, скільки припадає на 100 мешканців колективних засобів розміщування (КЗР).

Показник Деферта (I_D) визначає кількість розміщених осіб у колективних засобах розміщування, що припадає на 1 км² поверхні адміністративної одиниці:

$$I_D = \frac{\text{кількість розміщених осіб}}{\text{поверхня адміністративної одиниці}}. \quad (2)$$

Показник Шнайдера (I_{sch}) показує рівень інтенсивності туристичного потоку до певної дестина-

ції, який розраховується як кількість розміщених осіб до 100 мешканців відповідної дестинації:

$$I_{sch} = \frac{\text{кількість розміщених осіб в КЗР}}{\text{кількість постійного населення}} \times 100. \quad (3)$$

Показник Харвата (I_{ch}) визначає кількість колективних засобів розміщування, які припадають на 100 осіб, що проживають у досліджуваній дестинації:

$$I_{ch} = \frac{\text{кількість КЗР}}{\text{кількість постійного населення}} \times 100. \quad (4)$$

Ще одним показником, який часто використовується для оцінки розвитку готельної індустрії для територій, що мають певний рівень туристичної функції (спеціалізації), є щільність КЗР на 1 км² території досліджуваної дестинації:

$$I_{KZR} = \frac{\text{кількість КЗР}}{\text{поверхня адміністративної одиниці}}. \quad (5)$$

У табл. 3 розглянуто критерії, за якими визначається показник рівня розвитку туризму певної дестинації. У цьому випадку показники розбиті за шкалою від 0 до 4, де 0 відображає відсутність розвитку готельної індустрії для адміністративної одиниці, а 4 – значний розвиток готельної індустрії, тобто високий розвиток туризму, за якого дестинація має туристичну спеціалізацію (функцію).

Критерії класифікації туристичної функції дестинації

Показник-стимулятор рівня туристичного розвитку (I_{RTR})	Рівень розвитку туризму		Інтенсивність туристичного потоку	
	показник Бартьє-Деферта (I_{BD})	показник щільності КЗР (I_{KZR})	показник Шнайдера (I_{Sch})	Індекс Деферта (I_D)
	місць КЗР		кількість туристів	
	на 100 осіб	на 1 км ² поверхні	на 100 осіб	на 1 км ² поверхні
0	0,00–0,78	0,00–0,78	0,0–7,8	0,0–15,6
1	0,78–6,25	0,78–6,25	7,8–62,5	15,6–125
2	6,25–25,00	6,25–25,00	62,5–250	125–500
3	25,00–50,00	25,00–50,00	250–500	500–1 000
4	50,00 і більше	50,00 і більше	500 і більше	1 000 і більше

Джерело: сформовано за [16]

Для оцінки Одеського регіону за адміністративними одиницями на 2019 р. (без урахування сучасного адміністративного поділу через складність порівняння з попередніми роками) нами вибрано відповідні стартові показники (табл. 4) для розрахунку туристичної функції дестинацій. Однією з проблем використання статистичних даних є відсутність у статистиці закладів розміщення, що належать фізичним особам – підприємцям, що не відображені з 2017 р. у загальній статистиці. Так, під час використання даних booking.com можна пересвідчитись у тому, що кількість пропозицій для розміщення значно більша (рис. 1).

У табл. 4 ми бачимо, що основна кількість туристів у 2019 р. відпочивала в містах Одеса, Білгород-Дністровський та Чорноморськ. Серед

районів можна виділити Білгород-Дністровський, Кілійський, Лиманський, Овідіопольський та Татарбунарський. Найбільша кількість відпочиваючих осіб відзначена в Овідіопольському районі.

Крім цього, недостатнім є статистичний масив даних на мезорівні Одеського регіону, що є перешкодою в аналізі розвитку окремих локальних дестинацій.

У табл. 5 подано розрахунки відповідно до показників, що були зазначені вище. Недостатність статистичних даних вплинула на показники розвитку готельної індустрії на рівні окремих адміністративних одиниць.

Так, Одеська область має низький рівень розвитку готельної індустрії та, відповідно, туристичної спеціалізації. Проте такий поверховий

Таблиця 4

Показники діяльності колективних засобів розміщування, населення та площа адміністративних одиниць Одеської області у 2019 р.

Адміністративні одиниці	Дані адміністративних одиниць		Показники діяльності КЗР	
	населення, осіб	площа, км ²	кількість КЗР, од.	кількість розміщених осіб
Одеська область	2 367 709	33 310	187	306 474
м. Одеса	997 766	162	44	213 236
м. Білгород-Дністровський	55 144	31	50	40 541
м. Ізмаїл	71 819	53	1	0
м. Чорноморськ	71 745	25	5	4 019
м. Южне	32 850	1	1	0
Райони			0	0
Ананьївський	25 522	1 104	1	0
Білгород-Дністровський	59 763	1 379	11	3 987
Великомихайлівський	30 326	1 436	1	0
Ізмаїльський	52 074	1 256	0	0
Кілійський	51 889	1 359	9	2 005
Лиманський	72 290	1 487	11	4 194
Овідіопольський	86 695	815	21	20 458
Роздільнянський	52 654	1 368	1	0
Савранський	37 118	618	0	0
Саратський	18 620	1 475	1	0
Татуринський		1 874	0	0
Татарбунарський	38 416	1 748	4	1 423

Джерело: сформовано авторами за даними [1; 2; 9]

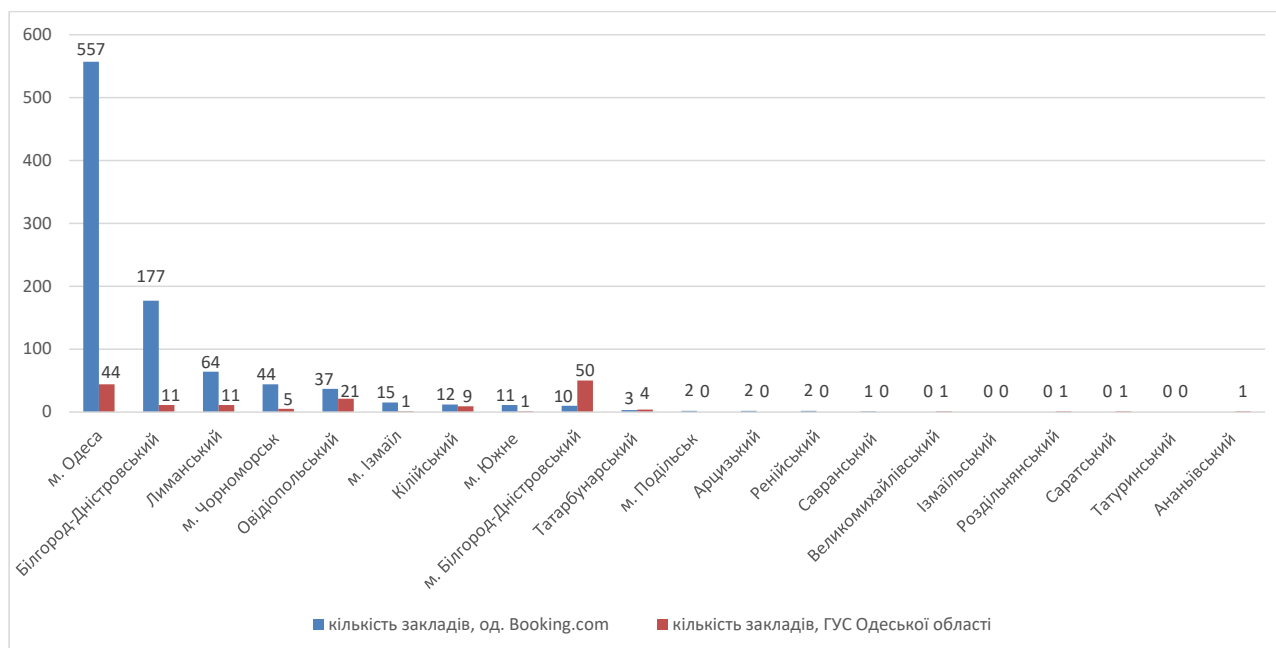

Рис. 1. Кількість КЗР Одеської області за даними ГУС та пропозицією booking.com

Джерело: опрацьовано за даними сайту booking.com

підхід має значну диференціацію на рівні окремих локальних дестинацій (адміністративних одиниць). Очікувано значний рівень розвитку

туризму мають м. Одеса, м. Білгород-Дністровський з однойменним районом, м. Чорноморськ, м. Южне, Овідіопольський район.

Таблиця 5

Показники визначення рівня розвитку готельної індустрії за адміністративними одиницями Одеської області

Адміністративні одиниці	Рівень господарської спеціалізації		Інтенсивність використання готельної індустрії		Показник-стимулятор рівня туристичного розвитку (I _{TR})
	індекс Баретьюе-Деферта	індекс щільності готельної бази	індекс Шнайдера	індекс Деферта	
Одеська область	0,00789	0,561393	12,9439	9,20066	0,25
м. Одеса	0,0044	27,16049	21,37134	1 316,272	2
м. Білгород-Дністровський	0,09067	161,2903	73,51842	1 307,774	3
м. Ізмаїл	0,00139	1,886792	0	0	0,25
м. Чорноморськ	0,00696	20	5,601784	160,76	1
м. Южне	0,003044	100	0	0	1
Райони					
Ананьївський	0,003918	0,09058	0	0	0
Білгород-Дністровський	0,018406	0,797679	6,671352	2,891226	0,25
Великомихайлівський	0,003298	0,069638	0	0	0
Ізмаїльський	0	0	0	0	0
Кілійський	0,017345	0,662252	3,864017	1,47535	0
Лиманський	0,015216	0,739744	5,801632	2,820444	0
Овідіопольський	0,024223	2,576687	23,59767	25,10184	0,75
Роздільнянський	0,001899	0,073099	0		0
Савранський	0	0	0		0
Саратський	0,005371	0,067797	0		0
Татуринський		0			0
Татарбунарський	0,010412	0,228833	3,704186		0
Min	0,139	0,069	1,462	0,069	
Max	9,067	161,290	9,181	161,290	

Джерело: розраховано авторами

Кількість суб'єктів господарювання за видом економічної діяльності «Тимчасове розміщування та організація харчування» у 2017–2019 рр.

КВЕД-2010	2017 р.		2018 р.		2019 р.		Темп, % 2019/2017 рр.	
	ЮО	ФОП	ЮО	ФОП	ЮО	ФОП	ЮО	ФОП
Усі види діяльності	24 023	103 750	24 704	106 888	25 871	111 738	+7,69	+7,7
Тимчасове розміщування та організація харчування	715	44 66	745	4 925	782	5 529	+9,4	+23,8
Частка коду I, % до усього	2,97	4,3	3,02	4,6	3,02	4,95	X	X

Джерело: опрацьовано за даними джерела [2]

За КВЕД-2010, у 2019 р. нараховувалось 782 підприємства, які займались тимчасовим розміщуванням та організацією харчування (у 2020 р. – 731 підприємство) (табл. 6).

Тенденції розвитку сфери готельної та ресторанної індустрії вказують на зростання, проте через обмеження діяльності у період пандемії COVID-19 у 2020 р. кількість таких підприємств скоротилась порівняно з 2019 р. на 51 одиницю. Це переважно малі та мікропідприємства, які складають 98% від загальної кількості (769 малих, 13 середніх підприємств у 2020 р.).

Серед фізичних осіб – підприємців кількість суб'єктів господарювання складає 5 569 одиниць, що становить 4,95% від загальної кількості ФОП Одеської області.

Таким чином, статистичні дані щодо кількості колективних засобів розміщування, особливо після вилучення ФОП із обліку, не дає змогу повністю оцінити рівень розвитку готельної індустрії з використанням відповідних методів оцінки.

Висновки з проведеного дослідження. Активізація розвитку внутрішнього туризму викликана як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками, такими як вплив пандемії COVID-19, зростання інтересу до внутрішнього туризму, створення нових туристичних маршрутів та туристичних дестинацій. Важливість розвитку туризму закладена у стратегічних документах національного та регіонального рівнів, формуються програмні документи окремих об'єднаних громад. Вплив нової адміністративної реформи також сприяв розширенню можливостей місцевих громад для розвитку туризму, створенню умов для формування дестинацій для туристів. Одним із важливих елементів дестинації є готельна індустрія. Проведений аналіз статистичних даних на рівні локальних (райони, міста) адміністративних одиниць виявив недостатність бази даних. Значна частина закладів розміщування не внесена до статистики, проте реальна картина вказує на те, що значна концентрація колективних засобів розміщування сконцентрована у приморській частині Одеської області, що частково показують дані статистики.

Проте реальна кількість закладів, обсяг туристичного потоку або розміщених осіб у цих засобах є підставою для прогнозування розвитку дестинації,

формування стратегічних документів, визначення пріоритетних напрямів для об'єднаної громади. На недостатній обсяг інформації вказують дані кількості юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, що найняті у тимчасовому розміщуванні та організації харчування. Крім цього, сайт booking.com наводить значно більшу кількість цих засобів.

Подальші дослідження локальних дестинацій мають проводитися з використанням польових методів, таких як врахування кількості засобів з огляду на дані місцевих громад, зареєстровані локації на сайті Google Map, опитування власників колективних засобів розміщування, туристів, що проживали. Опитування мають стосуватись виявлення профіля споживача туристичних послуг, основних проблем, з якими стикаються учасники ринку туристичних послуг, формування рекомендацій для розроблення стратегії розвитку туризму на рівні об'єднаних територіальних громад.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Адміністративно-територіальний устрій України // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://static.rada.gov.ua/zakon/new/NEWSAIT/ADM/zmistod.html> (дата звернення: 03.07.2021).
2. Головне управління статистики в Одеській області. Статінформація. URL: <http://www.od.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 04.07.2021).
3. Доан П.В. Локальні системи у територіальному управлінні туризмом в Україні : автореф. дис. ... канд. геогр. наук : спец. 11.00.02 «Економічна та соціальна географія» ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2015. 24 с.
4. Кирьянова Л.Г. Туристская дестинация как комплексный концепт и ключевой элемент туристской системы. *Вестник КемГУ*. 2012 № 1. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/turistskaya-destinatsiya-kak-kompleksnyy-kontsept-i-klyuchevoy-element-turistskoy-sistemy> (дата звернення: 03.07.2021).
5. Комліченко О.О. Конкурентоспроможність туристичних дестинацій Півдня України. *Науковий вісник ХДУ. Серія : Економічна*. 2016. Вип. 19. Ч. 1. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_19/1/27.pdf (дата звернення: 01.07.2021).
6. Корж Н.В., Басюк Д.І. Управління туристичними дестинаціями : підручник. Вінниця : ПП ТД Едельвейс і Ко, 2017. 322 с.

7. Стратегія розвитку Одеської області на період 2021–2027 рр. // Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/strategiya-rozvytku-odeskoyi-oblasti-na-period-2021-2027-roky.pdf> (дата звернення: 03.07.2021).

8. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : КНТЕУ, 2009. 463 с.

9. Туризм в Одеській області у 2019 р. : статистичний бюлетень / відп. за вип. Д.О. Половинкіна. Одеса : Головне управління статистики в Одеській області, 2020. 59 с.

10. Туризм в Одеській області у 2018 р. : статистичний бюлетень / відп. за вип. Д.О. Половинкіна, Л.А. Патлаченко. Одеса : Головне управління статистики в Одеській області, 2019. 31 с.

11. Туризм в Одеській області у 2017 р. : статистичний бюлетень / відп. за вип. І.М. Пугачова, Д.О. Половинкіна. Одеса : Головне управління статистики в Одеській області, 2018. 29 с.

12. Яценко В.А. Оцінка ефективності функціонування туристичної дестинації в Одеській області: шляхи розвитку. *Публічне урядування*. 2016. № 3(4). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/otsenka-effektivnosti-funktsionirovaniya-turisticheskoy-destinatsii-v-odesskom-regione-puti-razvitiya> (дата звернення: 20.06.2021).

13. A Practical Guide to Tourism Destination Management/UNWTO.2007.URL:<https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284412433> (дата звернення: 25.06.2021).

14. Booking – офіційний сайт бронювання. URL: <https://www.booking.com/searchresults.uk.html> (дата звернення: 30.06.2021).

15. Panasiuk A. Rynek turystyczny: struktura, procesy, tendencje. Warszawa : Difin, 2019. 373 p.

16. Szromek A.R. Pomiar funkcji turystycznej obszarów za pomocą wskaźników funkcji turystycznej na przykładzie obszarów państw Europejskich. *Studia ekonomiczne*. 2013. № 132. P. 91–103.

REFERENCES:

1. Administratyvno-terytorialnyi ustrii Ukrainy. [Administrative and territorial structure of Ukraine]. *Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <http://static.rada.gov.ua/zakon/new/NEWSAIT/ADM/zmistod.html> (accessed 03 July 2021).

2. Holovne upravlinnia statystyky v Odeskii oblasti. Stainformatsiia. [Main Department of Statistics in the Odessa region. Stainformation]. Available at: <http://www.od.ukrstat.gov.ua> (accessed 04 July 2021).

3. Doan P.V. (2015). *Lokalni systemy u terytorialnomu upravlinni turyzmom v Ukraini* [Local systems in territorial tourism management in Ukraine]. (PhD Thesis), Kyiv: Taras Shevchenko National University of Kyiv.

4. Kir'yanova L.G. (2012) Turistskaya destinatsiya kak kompleksnyy kontsept i klyuchevoy element turistskoy sistemy [Tourist destination as a complex concept and a key element of the tourist system]. *Vestnik KemGU* (electronic journal), no. 1. Available at: [http://cyberleninka.ru/article/n/turistskaya-destinatsiya-kak-kompleksnyy-](http://cyberleninka.ru/article/n/turistskaya-destinatsiya-kak-kompleksnyy-kontsept-i-klyuchevoy-element-turistskoy-sistemy)

[kontsept-i-klyuchevoy-element-turistskoy-sistemy](http://cyberleninka.ru/article/n/turistskaya-destinatsiya-kak-kompleksnyy-kontsept-i-klyuchevoy-element-turistskoy-sistemy) (accessed 3 July 2021).

5. Komlichenko O.O. (2016) Konkurentospromozhnist turystychnykh destynatsii Pivdnia Ukrainy [Competitiveness of tourist destinations in southern Ukraine]. *Naukovy visnyk KhDU. Serii ekonomichna*. (electronic journal), vol. 19, no. 1. Available at: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_19/1/27.pdf (accessed 1 July 2021).

6. Korzh N.V., Basiuk D.I. (2017) *Upravlinnia turystychnymy destynatsiiami* [Management of tourist destinations]. Vinnytsia: PE TD Edelweiss & Co. (in Ukrainian)

7. Stratehiia rozvytku Odeskoi oblasti na period 2021–2027 rr. *Ofitsiyni sait Ministerstva rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy* [Development strategy of the Odessa region for the period 2021–2027. Official website of the Ministry of community and territory development of Ukraine]. Available at: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/strategiya-rozvytku-odeskoyi-oblasti-na-period-2021-2027-roky.pdf> (accessed 03 July 2021).

8. Tkachenko T.I. (2009) *Stalyi rozvytok turyzmu: teoriia, metodolohiia, realii biznesu* [Sustainable development of Tourism: theory, methodology, business realities]. Moscow: KNTEU publ. (in Ukrainian)

9. Holovne upravlinnia statystyky v Odeskii oblasti (2020) *Turyzm v Odeskii oblasti u 2019 rotsi: Statystychnyi biuleten* [Tourism in the Odessa region in 2019: Statistical Bulletin]. Odessa: Main Department of Statistics in the Odessa region.

10. Holovne upravlinnia statystyky v Odeskii oblasti (2019) *Turyzm v Odeskii oblasti u 2018 r.: Statystychnyi biuleten* [Tourism in the Odessa region in 2018: Statistical Bulletin]. Odessa: Main Department of Statistics in the Odessa region.

11. Holovne upravlinnia statystyky v Odeskii oblasti (2018) *Turyzm v Odeskii oblasti u 2017 r.: Statystychnyi biuleten* [Tourism in the Odessa region in 2017: Statistical Bulletin]. Odessa: Main Department of Statistics in the Odessa region.

12. Yatsenko V A. (2016) Otsinka efektyvnosti funktsionuvannia turystychnoi destynatsii v Odeskii oblasti: shliakhy rozvytku [Evaluation of the efficiency of functioning of a tourist destination in the Odessa region: ways of Development]. *Publichne uriaduvannia* (electronic journal), vol. 3, no. 4. Available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/otsenka-effektivnosti-funktsionirovaniya-turisticheskoy-destinatsii-v-odesskom-regione-puti-razvitiya> (accessed 20 June 2021).

13. A Practical Guide to Tourism Destination Management (2007). UNWTO. Available at: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284412433> (accessed 25 June 2021).

14. Booking – ofitsiyni sait broniuвання [Booking-official booking site]. Available at: <https://www.booking.com/searchresults.uk.html> (accessed 30 June 2021).

15. Panasiuk A. (2019). Rynek turystyczny: struktura, procesy, tendencje [Tourism market: structure, processes, tendencies]. Warszawa: Difin. (in Polish)

16. Szromek A.R. (2013). Pomiar funkcji turystycznej obszarów za pomocą wskaźników funkcji turystycznej na przykładzie obszarów państw Europejskich [The Measurement of Tourism Function of Areas Using Indicators of the Tourism Function on the Example of Areas of European Countries]. *Studia ekonomiczne*, no. 132, pp. 91–103.